

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 47. An & qualiter carentes usu rationis contrahere possint sponsalia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73973)

C A P U T V.

De personis habilibus ad contrahendum
Sponsalia, & horum obligatione
& effectu.

Quæst. 46. *Quinam contrahere possint sponsalia.*

Resp. omnes & soli, qualiquando licitè & validè contrahere inter se possunt matrimonium, modò de præsentè capaces sint præbere mutuo consensum, & nisi jure positivo prohibeantur; sive qui carent impedimento de se perpetuo ad contrahendum matrimonium; siquidem promissio rei illicitæ vel impossibilis, etiam incremento firmata, non valet. Dicitur primò: qui licitè contrahere possunt matrimonium. Hinc prioribus sponsalibus indissolutis & validis, à neutro sponforum alia sponsalia, cum tertio, vel tertia contrahi queunt validè; quia cum illo licitè contrahi nequit matrimonium, etsi validè contrahere possint, & contrahant matrimonium. Dicitur secundò: qui carent impedimento de se perpetuo: quale v. g. est consanguinitatis, affinitatis. Etsi enim illud tolli possit per dispensationem, de se tamen est perpetuum, nulloque tempore accidentè tollibile. Hinc promissio, quâ consanguinei, vel affines aliove impedimento tollibili per dispensationem ligati promittunt sibi matrimonium, etiam sub conditione impetratæ dispensationis, non constituit sponsalia, quousque dispensatio impetretur; quia ante eam nullus ex contrahentibus (licet obligentur expectare, & procurare dispensationem) jus habet in alterum ad matrimonii celebrationem. Castrop. de sponsal. p. 6. n. 1. videtur tamen hic intervenire aliquid quæstionis de nomine, dum ab aliis talia sponsalia dicuntur valida ante eventum dispensationis. E contra promissio de contrahendo matrimonio facta inter impuberes de facto valet, & constituit sponsalia, etsi pro eo tempore contrahere nequeant matrimonium; quia laborant impedimento contrahendi matrimonium de se non perpetuo, sed temporalitè tollibili accedente tempore citra dispensationem. Idem est de obstrictis voto castitatis ad unum alterumque annum. Quòd autem impuberes septennio minores validè nequeant celebrare sponsalia, tamen si habeant solum impedimentum temporale contrahendi matrimonium, est, quòd Jus Canonicum id specialiter prohibeat; unde additum in responsione: nisi jure positivo caveatur contrarium. Sed de hoc ex professo Tit. seq. Dicitur tertio: modò de præsentè capaces sint præbere consensum: Nam tamen si carentes usu rationis aliquando, nempe pro tempore & casu, quo ad usum rationis redeunt, celebrare possunt matrimonium, de præsentè tamen nequeunt sponsalia celebrare; quia libertate destituti non sunt capaces obligationis. Unde sit

Quæst. 47. *An & qualiter carentes usu rationis contrahere possint sponsalia.*

1. Resp. primò: Sponsalia à furiosis, amentibus, & similibus carentibus usu rationis contrahi nequeunt ob defectum pleni, & deliberati consensûs. Ita AA. communiter juxta c. dilectus. de sponsal. censetur autem quis sufficienter pollere ulu rationis ad contrahendum validè sponsalia, si aptus existat ad merendum, vel demerendum vitam æternam. Castrop. loc. cit. nu. 2. Sanch. L. 1. de sponsal. d. 10. num. 15. juncto nu. 9. Videtur quoque non sufficere semiplena advertentia, qualis est in semi-ebrio, vel semi-sopito, & sufficit ad peccandum venialiter, non verò ad peccandum mortaliter, seu demerendum vitam æternam; cum per sponsalia contrahatur obligatio ad rem gravissimam, & summi momenti, nempe matrimonium. De cætero inquitur iidem sine fundamento à D. Thoma Per. Ledesm. Henriq. Gutt. de matrim. cap. 2. num. 12. requiri insuper discretionem, ut de futuris providere possint; cum jura, nullâ factâ mentione discretionis, & providentiæ futurorum, non requirant nisi septennium, quo quidem præsumitur haberi discretio, non tamen illa providentia futurorum. Neque audienda est Gl. in cit. c. dilectus. v. furiosus. dum videtur admittere à furioso validè contrahi, si alter contrahentium sit furoris conscius, eò quod tunc non patitur injuriam. Nam nullitas talis non oritur ex injuria, quæ alteri furoris ignaro fieret, sed ex defectu deliberationis & libertatis.

2. Resp. secundò: Si tamen furiosus haberet quandoque lucida intervalla, posset horum tempore sponsalia, & matrimonium contrahere, ita ut etiam postmodum redeunte furore sponsalia, & matrimonium non reddantur invalida, Quamvis & tunc regulatiter licitè, & sine peccato non contrahantur, dum perpetuò furiosus ineptus est ad prolem educandam, nisi forte id munus alteri committi posset. Sanch. L. 1. d. 8. nu. 15. & seq. quem citat Pirh. loc. cit. num. 10. Krimmer. loc. cit. num. 117. Videtur tamen etiam causa sufficiens resiliendi à talibus sponsalibus contractis tempore lucidi intervalli, dum pars altera credit furorem imposterum cessaturum. Porro dum dubitatur, an actus à furioso gestus tempore furoris, vel lucidi intervalli præsumitur gestus tempore furoris; quia furor præsumitur durare semper, nisi præsumatur ex actûs qualitate, eum gestum tempore sanæ mentis.

mentis.

mentis. Sanch. n. 17. Pirh. l. c. & alii ex Barbof. in c. dilectus n. 6. Quod dictum de furioso & amente, locum quoque in ebrio habet, dum tempore ebrietatis contrahit sponsalia; quia & hic caret consensu libero & deliberato. Sanch. l. c. n. 29. Item in correpto actu iracundiæ turbantur usum rationis, ita ut adimat debitam intellectus deliberationem necessariò requisitam ad consensum plenum, de quo intelligendæ l. quidquid calore ff. de reg. juris. l. 3. ff. de divorciis. dum dicunt, quod calore iracundiæ factum est, nullius roboris & momenti reputari, & pro infecto haberi, nimirum dum agens ita motu iræ concutitur, ut quid agat, ferè non percipiat, ut Menoch. & alii apud Barbof. in c. dudum. de convers. conjugat. n. 2. Eum autem calorem iracundiæ fuisse tantum, ut impediverit voluntarium ad peccatum mortale requisitum, adeoque valorem promissionis matrimonii, meritò præsumi potest, si sedato animo in promissione priùs facta non perseveret. Vix tamen locum dicta habent in promittente matrimonium in vehemente & cæco actu libidinosi amoris; eò quòd licet is multum obnubilet rationem, dicaturque furor & amentia quædam; vix tamen unquam tantus sit, ut excuset simpliciter operantem à peccato gravi; adeoque vix unquam in foro externo præsumi possit defuisse sufficiens deliberatio & consensus, & Judex in casu istiusmodi dubitandi indicare debeat secundùm ea, quæ plerumque contingunt, ut dicitur in c. inspicimus. de reg. jur. in l. c. Krimer num. 119. Gobat. Theolog. experim. tr. 10. num. 27. Quamvis, ut Idem num. 26. negari nequeat, eam promissionem in circumstantia libidinosi ætus in ventante copulam non rarè esse dubiam, & ambigi de sufficiente deliberatione. Quòd si tamen quis ita contraheret: volo, ut si in ebrietate etiam plena aut actu iracundiæ promiserit tibi matrimonium, obliger tibi ad illud contrahendum, & pars altera id acceptet repromittendo, erunt quidem sponsalia, sed non formaliter vi istius promissionis factæ in ebrietate, sed antecedentis voluntatis liberè habitæ ante ebrietatem sese obligandi, & dicta promissio facta in ebrietate habebit se tanquam conditio.

Quest. 48. Utrum surdus tantum, & mutus tantum, & mutus & surdus simul, vel etiam insuper cæcus contrahere possint sponsalia.

Resp. ad primum: De surdo tantum & muto tantum non esse dubium, quin validè contrahere possint sponsalia. Quin etiam surdi & muti simul à nativitate contrahere possunt sponsalia, & matrimonium. c. cum apud. b. r. Sanch. l. 1. de sponsal. c. 8. n. 12. Pirh. l. c. n. 11. Sunt enim tales satis perspicacis ingenii, ut signis docere possint, quid sit matrimonium, & nutu, aliisve signis indicare consensum; cum etiam confiteri, & absolvi possint à peccatis.

2. Resp. ad secundum: Surdum simulque mutum, & cæcum contrahere posse sponsalia, & matrimonium, negat Sanch. l. c. n. 13. eò quòd mutus solis signis instrui possit, quid sit matrimonium; cæcus autem hæc signa percipere nequeat, nec etiam verba, cum simul sit surdus. Estque hoc verum moraliter loquendo & ordinariè, etsi fortè physicè non sit impossibile, ut tales ob perspicaciam ingenii sola ratione naturali cognoscant

rationem Sacramenti matrimonii, ut Pirh. ex Tanner. tom. 4. d. 8. du. 2. nu. 32.

Quest. 49. Num raptor cum rapta contrahere queat sponsalia.

Resp. Quemadmodum matrimonium jure novo Trid. Sess. 24. de reform. matr. c. 1. contractum à rapto cum rapta, quamdiu hæc est in ejus potestate, irritum est, ita quoque sponsalia inter tales contracta esse irrita, exinde inferunt propter paritatem rationis, quæ est defectus plenæ libertatis. Sanch. l. 7. de matr. d. 13. nu. 171. & ex illo Robert. König tract. de jure matrim. Princip. & privator. tit. 7. in 4. decret. p. 3. §. 5. Contrarium tradit Perez. de matr. d. 38. sect. 4. nu. 8. & ex eo Wiestn. de imped. matr. a. 16. n. 9. quorum fundamentum ferè consistit in ditione fundamenti oppositæ sententiæ. Nam imprimis negant paritatem rationis, quæ in matrimonio irritando fuit defectus omnimodæ & plenæ libertatis, utpote quod semel contractum validè nullo jure humano rescindi potest; talis autem plenitudo libertatis non requiritur in sponsalibus, utpote quæ etiam validè contracta facilè rescindi possunt; adeoque non exigunt tantam immunitatem à vi & metu, quantum exigit consensus in matrimonio contractum semel factum non amplius rescindibilem. Quin & negant illud principium ab adversariis assumptum, quòd lex etiam correctoria juris antiqui & pœnalis extendi debeat ad casum, in quo eadem omninò militat ratio; eò quòd, cum tota vis legis & juris positivi pendeat à voluntate legislatoris ex justa ratione procedentis, in tali casu, identitas rationis quidem benè concludat, etiam alterum, in quo est eadem omnino, vel etiam major ratio, æquè dignum prohibitione, non autem concludat esse æquè prohibitum, nisi probeatur voluntatem legislatoris ex illa ratione motam, tam ad hoc, quam ad illud prohibendum, ut contingit, dum prohibitio est universalis, & casus non expressus continetur sub universalis, ex qua est illatio necessaria ad particularia sub illa universalis contenta, ut Barb. tract. locor. com. arg. à loco 68. num. 3. Ostendunt hoc ipsum exemplis. Primò, dum c. quanto. de divorciis, ubi Papa consultus, num uno conjugum incidente in hæresin, alter possit ad secunda vota transire, rescribit, & affirmat, id fieri posse, dum unus infidelium conjugum convertitur ad fidem, altero in infidelitate permanente, aut nullo modo illi cohabitare volente, aut non nisi cum injuria creatoris, vel periculo perversionis. Negat autem, si unus conjugum labatur in hæresin, aut errorem gentilitatis, etsi in hoc major (ut inquit textus) appareat injuria creatoris. Secundò, dum dispositio (quæ juxta plures est correctoria juris antiqui & odiosa, utpote restringens jus asylo, seu favorem Ecclesiarum, secundum alios verò etiam favorabilis, utpote directè intendens reverentiam & favorem Ecclesie, intellige in casu homicidii commissi in Ecclesia) per quam ab asylo Ecclesie excluduntur rei assassini, læsæ majestatis, depopulationis agrorum homicidii vel mutilationis commissæ in Ecclesia, extendi non debeat ad casus non expressos, etiam graviore ex ulla quantumcunque causa gravi, ne quidem ob paritatem, aut etiam majoritatem rationis, ut constat ex Constit. Gregor. XIV. quæ incipit: Cum alias nonnulli, edita anno 1591.

Unde